

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК**

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

“ _____ ” _____ 20__ року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: *05 Соціальні та поведінкові науки*

Спеціальність: *053 Психологія*

Рівень вищої освіти: *третій (освітньо-науковий) рівень*

На базі: *спеціаліста, магістра*

Кваліфікація: *доктор філософії (PhD) з психології*

Термін навчання: *4 роки*

Форма навчання: *очна, заочна*

Навчальна програма «Сучасні психологічні технології» для аспірантів
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

«__» _____, 20__ року - __ с.

Розробник (автор, посада, науковий ступінь та вчене звання):

Павлюк Марія Михайлівна, кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол від “20” березня 2018 року № 8

Завідувач кафедри психології _____ (Шопша О.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол від. “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Схвалено методичною Радою вищого навчального закладу за напрямом
підготовки (спеціальністю)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Протокол від “28” березня 2018 року № 9

Директор департаменту навчально-методичного
забезпечення освітньої діяльності

_____ (_____) Л.В. Бірдус
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність 053 Психологія (шифр і назва)		
Модулів – 1	третій (освітньо-науковий) рівень	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи аспіранта – 18	Освітньо-кваліфікаційний рівень: доктор філософії	Лекції	
		год.	год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		66 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2

Предмет вивчення навчальної дисципліни - закономірності, умови і механізми розвитку сучасних інтегративних психотехнологій.

Міждисциплінарні зв'язки: теоретичний та практичний зміст дисципліни «Сучасні психологічні технології» тісно пов'язаний із такими дисциплінами як загальна психологія, психологія особистості, психологія наукової діяльності, методологія наукових досліджень, психологія сучасного інформаційного простору.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування та розвиток в аспірантів системи психологічних компетентностей, які забезпечують здатність сучасного науковця розуміти актуальні теорії і моделі психотехнологій, їх структуру та функції, ефективно розвивати нові психологічні технології.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

1. Ознайомлення з сучасними теоріями та підходами, які лежать в основі психотехнологій, проектувально-технологічною парадигмою сучасних психотехнологій.
2. Вивчення структури, змісту та видів психотехнологій, специфіки їх застосування.
3. Забезпечення аспіранта практичними навичками програмування сучасних інтегративних психотехнологій;
4. Опанування складовими психотехнології: мета та завдання, стратегія, тактики, алгоритми моделювання.
5. Оволодіння технологіями проектування тренінгових технологій для різних вікових категорій, у тому числі в дистанційному та змішаному форматах.

Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

Результати навчання	Компетенції
<p>Знати: основні методологічні риси психотехнічної теорії. Аналізувати прагматичні та етичні цінності психолога у процесі створення та реалізації нових психотехнологій, психологічні особливості користувачів психотехнологій.</p> <p>Сучасні концепції та тенденції розвитку особистості та групи: самодетермінації, самоконструювання, самопроектування особистості та організації.</p> <p>Вміти: застосовувати психотехнології як психотехнічні системи, алгоритмізований і структурований комплекс психотехнік, спрямований на вирішення психологічних проблем особистості, що володіє</p>	<p>Інтелектуальна, інформаційна, комунікативна, пізнавальна та творча компетентності, які забезпечують здатність сучасного науковця розуміти психологічні проблеми застосування психотехнологій, сучасні підходи до організації та проведення психологічних досліджень з відповідних проблем з метою ефективного конструювання нових психологічних технологій на засадах саморозвитку та самопроектування.</p> <p>Орієнтуючись на отриманні в ході вивчення психодіагностики знання, сприймати та інтерпретувати отриману від досліджуваних вербальну та невербальну інформацію,</p>

<p>синергетичним ефектом.</p> <p>Конструювати інтегративні психотехнології – побудовані на техніках інтегрування особистості в єдине ціле, прийняття себе як цілого, виявлення внутрішніх ресурсів для вирішення проблеми.</p> <p>Застосовувати інтенсивні психотехнології, засновані на активних формах впливу, які сприяють цілісності свідомості як психолога так і клієнта.</p> <p>Досліджувати метакогнітивні процеси: інтелектуальну ініціацію, рефлексію, зміну рефлексивної позиції, децентрацію і стратегічність.</p> <p>Проектувати інтелектуально-насичене середовище і технології інтелектуального тренінгу: проблемні ситуації і задачі, дискусію, інтелектуально-творчі ігри.</p> <p><i>Володіти:</i> Практичними навичками створення сучасних психологічних технологій.</p> <p>Технологіями проектування та проведення інноваційних тренінгів для різних вікових категорій, у тому числі в дистанційному та змішаному форматах.</p>	<p>здійснювати психодіагностику з метою кращого розуміння актуального стану членів групи, складання прогнозів, підбір методів роботи з ними.</p> <p>Орієнтуючись на знання індивідуально-типологічних особливостей особистості та особливостей групової роботи працювати з очікуваннями учасників і на їх основі вибудовувати сучасні психологічні технології.</p> <p>Обирати різні методи, в тому числі і психодіагностичні, для створення психотехнологій, здатність оцінювати результативність їх застосування на практиці.</p> <p>Застосовувати цілепокладання психотехнології як засобу валідації технології (якісна відповідність), засобу оцінки технології (кількісна відповідність), засобу для вибору стратегій и тактик технології: прийомів і технік, які забезпечують досягнення цілей.</p>
--	--

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін	с.р.		л	п	лаб	ін	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи сучасних інтегративних психотехнологій»												
Тема 1. Сучасні інтегративні психотехнології в діяльності психолога-практика			2			2						
Тема 2. Методологія застосування сучасних інтегративних психотехнологій			2			6						

Усього годин	90		24			38					
--------------	----	--	----	--	--	----	--	--	--	--	--

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *Теоретико-методологічні засади тренінгових технологій*

Тема 1. Сучасні інтегративні психотехнології в діяльності психолога-практика

Основні методологічні риси психотехнічної теорії: прагматичні та етичні цінності психолога у процесі створення та реалізації психотехнологій; користувачі теорії – психологи-практики; об'єкт теорії - робота зі свідомістю; співвідношення предмета і методу - метод впливу одночасно є оптимальним методом дослідження проблеми і навпаки. (Філософія психологічної практики - це методологія психотехнічного знання (Л. Виготський). Порівняння академічного та психотехнічного підходів. Аспекти знання. Академічний підхід. Психотехнічний підхід. Філософія. Гносеологія: "чисте" знання або прикладне знання в різних галузях практики. Філософія практики : знання для практики, через практику, за допомогою пізнання себе і клієнта. Цінності. Об'єктивна істина (зовнішня по відношенню до процесу пізнання). Суб'єктивна ціннісна позиція психолога, етичність, практична користь (внутрішні по відношенню до процесу знання). Суб'єкт. Академічний психолог. Психолог-практик. Включеність суб'єкта. Нейтральність.

Тема 2. Методологія застосування сучасних інтегративних психотехнологій

Процес і процедури дослідження при реалізації психологічних технологій, незмінні в межах досвіду, їх порушення - зрив експерименту. Гнучкі, унікальні і адаптивні, спрямовані на пізнання об'єкта і самопізнання (психолога і клієнта). Характер знання. Знання психолога про об'єкт - учасник отримує знання ззовні, у вигляді резюме (знання відокремлене від особистості клієнта) Внутрішнє знання про себе, свої стосунки і проблеми, через рефлексію (знання народжується усередині об'єкта). Предмет і метод дослідження. Метод штучно виділяє предмет з реальності для спостереження ззовні. Метод об'єднує учасник процесу і сам стає предметом дослідження. Учасник зсередини є процес. В природній ситуації центральний предмет знання про об'єкт - основа для добору методів дослідження. Процес пізнання організований від об'єкта до метода (наприклад, дослідження горя через виміри емоційних параметрів). Предмет вбудований в ефективний практичний метод, який одночасно є оптимальним для дослідження і корекції проблеми. Процес пізнання організований від метода до об'єкта (дослідження горя через приєднання і втіху).

Тема 3. Алгоритм побудови сучасних інтегративних психотехнологій

Методологічні основи програмування сучасних інтегративних психотехнологій; основні алгоритми програмування психотехнології; етапи програмування сучасних психотехнологій. Складові психотехнології: мета та завдання; стратегія; тактики; алгоритми моделювання. Цілі психотехнології: відповідь на три питання: які проблеми зможуть вирішити люди по закінченні дії технології? за яких умов (в якому середовищі) вони впораються з проблемою? Відповідність стандарті навичкам? Сформовані цілі: засіб валідації технології (якісна відповідність); засіб оцінки технології (кількісна відповідність). Засоби для вибору стратегії і тактик технології.

Тема 4. Креативні технології в сучасному організаційному та особистісному консультуванні

Креативні технології на основі пізнання психологічних особливостей середовища, замовника, ситуації. Сучасні підходи у створенні тренінгу. Тренерський кубізм. Тренерські підходи та споживчі мости. Спонтанний, асоціативний, технологічний підходи. Три способи технологічності. Визначення. Технологічна концепція тренінгу. Клієнтські технології (технології дій для учасників). Тренерські технології (технології ведення тренінгу). Парадокси технологічного підходу. Алгоритм створення тренінгу. Визначення планованого результату, виду розвитку та графічної концепції тренінгу.

Тема 5. Сучасні психотехнології у професіографічній діяльності психолога

Психологічний прийом – одиничний засіб впливу на особистість з метою діагностики, рефлексії або зняття психологічної напруги. Психотехніка: психологічні аспекти діяльності (Ст. Штерн, 1903; Р. Мюнстерберг, 1910) – профвідбір і профорієнтація, вивчення стоми і адаптації, психологія реклами, вивчення і тренування психічних функцій; прикладна психологія (інженерна, військова, космічна, медична тощо); комплекс психологічних прийомів впливу на психіку в діяльності психолога (в діагностиці, корекції, консультиванні тощо).

Психотехнологія як психотехнічна система, алгоритмізований і структурований комплекс психотехнік, спрямований на вирішення психологічних проблем особистості і володіє синергетичним ефектом. Інтегративна психотехнологія – побудована на техніках інтегрування особистості в ціле, прийняття себе як цілого, виявлення внутрішніх ресурсів для вирішення проблеми. Інтеграція як усвідомлення конфліктів між фрагментами свідомості, рефлексія і прийняття сценічного образу. Інтенсивна психотехнологія – заснована на активних формах впливу та використання змінених станів свідомості. Тут інтенсивність досягається за рахунок змінених (трансових, гіпнотичних), розширених (медитативні, дихальні, релаксаційні та ін. техніки) Інтенсивна інтегративна психотехнологія – як психотехнічна система, яка сприяє цілісності свідомості як психолога так і клієнта.

Змістовий модуль 2 «Практичні основи сучасних психологічних технологій»

Тема 6. Технології обробки первинних психодіагностичних даних

Психотехнічний підхід (Р. Лейбніц, С. Гроф, Тарт, Уїлбера, Капра, Л. Виготський та ін.) отримав розквіт у 20 – 30 роках 20 століття. Перший етап - розвиток психодіагностики (на поч. століття – 1300 тестів). Спроба розвинути в самостійну науку (відсутність теорії і методології). 20 – 30 рр. – М. Я. Басів, М. С. Бернштейн, П. П. Блонський, В. М. Коган, Н.Д. Левітов, Р. В. Россолімо, І. Н. Шпільрейн, А. М. Шуберт, Л. С. Виготський. «Криза психології».

Тема 7. Сучасні психотехнології роботи з міжособистісним конфліктом

Аналіз конфліктної ситуації. Формули конфлікту. Емоційна регуляція і саморегуляція. Стил і стратегії поведінки у конфлікті. Психотехнології пропрацювання конфліктів у різних контекстах: тренінг командоутворення, продаж, переговори, сімейних відносин, лідерства, особистісного зростання. Акценти психотехнологій залежно від мети: управління собою і управління ситуацією, вирішення конфліктів і їх профілактика, індивідуальні стилі і загальні закономірності. Технології складання картографій конфлікту. Тренінг взаємодії в конфлікті. Технології ведіння переговорів. Медіаторство.

Тема 8. Створення технологій кризового консультивання

Технології роботи з кризовими станами психіки. Напрямки роботи: 1. Особистість в зоні кризи часто дезорієнтована у цілях, з причини різкого збільшення або скорочення ступенів свободи (звільнення, пенсія, хвороба, інвалідність та ін.), що спричиняє різку втрату (внаслідок ентропії цілей), або згасання (відсутність виходу) енергії. Рекомендовані кроки

при створенні технологій: обрати необхідну і достатню кількість ступенів свободи, які стабілізують систему і всі її компоненти. 2. Психіка завжди має бути відкрита для обміну, оскільки підводиться енергія, інформація, які створюють основу для самоорганізації системи, яка, споживаючи, змінює взаємодію своїх елементів. При цьому стискання поточних процесів і зв'язків між елементами породжує устремління в майбутнє, розширення – в минуле (лінійка часу). При створенні технологій рекомендовано вводити в структуру психіки нові одиниці впливу на процес взаємодії між елементами (зовні чи зсередини) так, щоб заповненість минулого, теперішнього і майбутнього була адекватною. 3. Стан психіки періодично буває врівноважним (лінійним) і нерівноважним (складнофункціональним). Саме друге дає можливість до еволюції до нового рівня стабільності через появу в системі компонента-домінанти. При конструюванні технологій: допомогти виділити і усвідомити домінуючу. 4. Для підтримки самоорганізації системи потрібна достатня енергія, при цьому зовнішні ресурси необхідно включати в систему і вони стануть внутрішніми (за допомогою замикання зворотних зв'язків). У цьому сенс переходу психіки від зовнішньої організації до самоорганізації. Психотехнології забезпечення своєчасної і якісної енергетичної підтримки клієнту, що припиняється при утворенні нових структур, щоб система не втратила автономність. 5. Процес самоорганізації заснований на співзвучності нових структур з іншими компонентами системи, утворення нових зв'язків, що вимагає активізації внутрішніх джерел енергії. Рекомендовано: переключити і налаштувати систему на внутрішні ресурси, сприяти їх усвідомленню.

Тема 9. Стильові особливості пізнавальної діяльності психолога-практика

Стильові особливості пізнавальної діяльності психолога базуються на наступних принципах. 1. *Принцип цілісності.* Психіка розуміється як відкрита, складна і багаторівнева самоорганізована система, що володіє здатністю підтримувати себе в стані динамічної рівноваги і генерувати нові структури і форми самоорганізації. Система – це сукупність двох і більше елементів, що задовольняє наступним умовам: поведінка кожного елемента впливає на поведінку цілого; поведінка елементів взаємозалежна; система завжди більша, ніж сума елементів, її складових. Наслідки принципу цілісності: основними процесами психіки є процеси утворення нових структур; основною функцією психіки є структурний біо-енерго-інформаційний обмін з середовищем; процес розвитку психіки вважається прогресивним у разі підвищення гармонійності (рівноваги) і внутрішньої узгодженості особистості, тоді як збільшення конфліктності і роздробленості є регресом; в ході розвитку рівень організаційної складності і гнучкість системи зростає; оскільки психіка є динамічною системою, адекватним її описом є процесуальність (через дію); в системі, що самоорганізується розвиток і функціонування тотожні, тому психіці властиве самовдосконалення; психіка є відкритою для обміну багаторівневою системою. 2. *Принцип розвитку (генетичний).* Психіка є нерівноважною (дисипативною) структурою (Р. Нікліс, В. Гожу, 1990), володіючи цілим рядом специфічних властивостей: вибірковою нестійкістю; ймовірнісним відбором станів; періодичними режимами кризи в ході еволюції; автономністю розвитку системи від початкових умов її виникнення і функціонування.

Тема 10. Види і зміст сучасних інтегративних психотехнологій

Складові психотехнології: мета та завдання; стратегія; тактики; алгоритми моделювання. Сформувані цілі психотехнології – значить відповісти на три питання: які проблеми зуміють вирішити клієнти по закінченні дії технології? За яких умов (в якому середовищі) вони впораються з проблемами? Яким стандартам відповідають їх навички?

Застосування наступних принципів при конструюванні психологічних технологій. 1. *Принцип обумовленості.* Психіка є складною багаторівневою системою взаємопов'язаних просторово-часових свідомих і несвідомих компонентів, між якими існує інформаційно-енергетична взаємодія (цілісність психічної реальності). Наслідки принципу обумовленості:

нерівноважний стан системи може змінювати і попередній лінійний стан, з якого з'явився (наслідок змінює причину), тому клієнт у стані кризи по-новому інтерпретує факти минулого (в залежності від свого стану), тим самим спотворюючи реальність; однаково нерівноважних станах (кризи) можуть переважити різні вектори розвитку психіки (прогрес або регрес); змістовна мета консультування багато в чому визначає його процес, тому цілепокладання є частиною процесу вирішення проблеми. 2. *Принцип позитивності*. Дисбаланс психіки в кризі завжди суб'єктивно оцінюється як поганий стан (негатив), тому центрованість психолога і клієнта на позитивному матеріалі (досвіді, перспективи) є енергетичним поштовхом для розвитку системи. Наслідки принципу позитивності: аналіз і усвідомлення клієнтом свого стану, позитивних і негативних сторін; ототожнення психолога з станом клієнта через емоційно-чуттєве вживання; моделювання перспектив розвитку системи через постановку мети, вибір внутрішньої стратегії і тактик досягнення цілей, вибір і присвоєння ресурсів; приведення системи в рівновагу на новому рівні самоорганізації через позитивне налаштування до нової ситуації.

Тема 11. Сучасні технології самопроектування особистості

Психологічні особливості та вікові можливості самопроектування особистості (О.В. Зазимко). Сензитивні періоди самопроектування власної особистості. Самопроектування у різних сферах життєдіяльності. Власні проекти у сфері самоздійснення. Створення самостійних проектів власної особистості через здатність до смислопородження, зорієнтованість на подієво-насичений теперішній час, позитивне активне майбутнє, інтерпретація особистісного досвіду як фрейму для самопроектування.

Самопроектування особистості в дискурсивному просторі (С.Ю. Гуцол). Перспективи застосування психолого-герменевтичного підходу до проблем дослідження наративного самопроектування в психології. Наратив як продуктивний методологічний інструментарій, що дозволяє моделювати взаємодію семіотичних і комунікативних процесів (Н.В. Чепелева). У межах наративного самопроектування проект проблематизовано як сюжет можливої історії. Конструювання «Я-текстів» особистості на основі культурних наративів та втілених у них соціокультурних проектів, трансформація яких відбувається на основі процесів інтерпретації та реінтерпретації особистого та соціокультурного досвіду, що стає підґрунтям для вибудовування власного життєвого й особистісного проектів.

Тема 12. Сучасні технології супроводу психологічних послуг

Основні вимоги до використання сучасних психотехнологій: 1. Інтенсивність психотехнології. Викликано поширеністю кризових станів, ущільненням часу вирішення проблем в кризі, потребою у високій ефективності виведення з кризового стану. 2. Комплексність, системність і цілісність психотехнології. Викликано впливом психотехнологій на психофізіологічному, психологічному (внутрішньорефлексивному) і соціально-психологічному рівнях одночасно. 3. Адаптованість психотехнології в соціальному просторі. Проявляється через необхідність теоретичного обґрунтування та верифікації в психологічній практиці. 4. Забезпечення внутрішньої свободи клієнта. Передбачає екологічність і доцільність обсягу технології, її достатність у формуванні навичок самостійного розв'язання типових проблем. 5. Безпека психотехнології. Забезпечення на психофізіологічному, психологічному, соціально-психологічному та духовному рівнях (принцип: не нашкодь!). *Принцип співвіднесеності*. Передбачає зіставлення інтенсивності застосовуваної психотехнології та рівня сензитивності клієнта. Наслідки принципу співвіднесеності: необхідність глибокого знання психотехнології та її впливу на особистість; дотримання заходів та принципу необхідної достатності в роботі з клієнтом («брита Оккама»: сутності не має сенсу примножувати без необхідності); облік семантичної близькості технології, коли її смислове поле зрозуміло, доступно і прийнятно для клієнта; дотримання параметрів тривалості і інтенсивності енергії зовнішньої підтримки,

необхідних тільки для виведення системи з дисбалансу; співвіднесеність цілей консультування з індивідуальними цілями і цінностями клієнта (інтеграція в єдину діяльність). *Принцип багатомірності істини.* Будь-яке індивідуальне пояснення і розуміння психічної реальності завжди є неповним та однобічним, взаєморозуміння і взаєморефлексія набагато цінніші. Наслідки принципу багатомірності істини: техніки включення рефлексії клієнта і психолога завжди є першим і найбільш важливим етапом консультування; процес супроводу клієнта на другому етапі консультування має забезпечувати підтримку рефлексії.

4. Самостійна робота

1.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Експертна оцінка психотехнологій	2
2.	Інтегративні психотехнології	2
3.	Супервізія у контексті застосуванні нових психологічних технологій	2
4.	Методологічні помилки при конструюванні психологічних технологій	2
5.	Інноваційні тренінгові технології	2
6.	Клієнтські технології	4
7.	Тренерські технології	2
8.	Психотехніки невербальної комунікації	2
9.	Програмування психологічних технологій	2
10.	Трансформаційні ігри як сучасна психотехнологія	2
11.	Арт-коучінг лідерства у сім'ї та бізнесі	2
12.	Теорії ігор та їх застосування у психологічній практиці	2
13.	Психотехнології розвитку цільової спрямованості особистості підлітків у процесі туристичної діяльності	2
14.	Психотехнології дослідження образу сім'ї у різних культурах	2
15.	Психотехнології забезпечення розвитку моральності особистості	2
16.	Психотехнології конструювання психологічного простору особистості	2
17.	Психотехнології особистісної безпеки	2
18.	Психологічні технології розвитку суверенності особистості	2
19.	Психологічні технології розвитку фінансової грамотності школяра	2
20.	Психологічні технології розвитку економічної культури особистості	2
21.	Технології розпізнавання "токсичності" соціального оточення клієнта	2
22.	Психотехнології конструювання сприятливої соціальної ситуації клієнта за наступними вимірами: психологічним, соціально-психологічним, духовним.	2
23.	Психотехнології розвитку підприємливості особистості	2
24.	Психологічні технології управління інноваціями	2
25.	Психологічні технології захисту від маніпулятивних впливів	2
26.	Психотехнології розкриття ресурсів особистості	2

27.	Психотехнології прийняття самостійних рішень	2
28.	Психотехнології економічної соціалізації сучасної молоді	2
29.	Психотехнології медіації	2
30.	Психотехнології активізації особистісного потенціалу та “проектного Я”	2
31.	Брифінг	2
32.	Дебрифінг	2
Разом		66

Завдання для індивідуальної роботи аспірантів

(скласти комплекс вправ та запропонувати можливі способи їх модифікації)

1. Вправи, спрямовані на знайомство учасників.
2. Ігри, спрямовані на згуртування групи.
3. Вправи, орієнтовані на зняття напруги.
4. Ігри, спрямовані на організацію дискусій.
5. Сюжетно-рольові ігри.
6. Медитативні техніки.
7. Методи арттерапії.
8. Методи невербальної активності.
9. Вправи поведінкового тренінгу.
10. Психодраматичні вправи.
11. Вправи на завершення роботи.
12. Трансформаційні ігри.
13. Казкотерапія як психотехніка.
14. Символогія.
15. Міфотворчість.
16. Наратив у самопроекуванні особистості.
17. Сучасні інноваційні тренінгові психотехнології.
18. Сугестивні техніки.
19. Трансгенераційні техніки.
20. Екзистенційні техніки.

Творчі завдання

1. Користуючись довідковими джерелами, випишіть в робочий конспект визначення понять: знання, навички, установки, експертна оцінка, верифікація, супервізія, брифінг, дебрифінг, наставництво, дискусія. Складіть перелік 3-5 асоціацій на ці слова і спробуйте на їх основі пояснити вимоги до сучасних психотехнологій.
2. Скласти порівняльну таблицю психотехнік, вживаних для підвищення ефективності вербальної та невербальної комунікації.
3. Скласти таблицю психотехнік, вживаних для підвищення ефективності стилю керівництва в організації та оптимізації СПК.
4. Скласти таблицю психотехнік, вживаних для подолання емоційного вигорання.
5. Підготувати алгоритмічні таблиці для програмування інтегративних психотехнологій.
6. Скласти таблицю психотехнологій подолання стресу.
7. Підготувати таблицю психотехнологій з розвитку особистісно-регуляторних якостей.
8. Скласти алгоритм психотехнологій розвитку самостійності майбутнього фахівця.
9. Підготувати психотехнології духовного розвитку особистості.
10. Складіть перелік питань, які виникли у вас у процесі самостійної роботи.

Питання для самоконтролю.

1. Перерахувати основні елементи, складові інтегративних психотехнологій.
2. Охарактеризувати алгоритм цілепокладання психотехнології, запропонований А.Роміцовським.
3. Дати інтерпретацію основним стратегіям застосування психотехнологій.
4. Перерахувати можливі тактики реалізації психотехнологій.
5. Охарактеризувати алгоритм моделювання психотехнології, запропонований С. Колбом.
6. Розкрити зміст етапів експертизи робочої моделі психотехнології.
7. Розкрити методологічні основи психотехнологій.
8. Охарактеризувати зміст психотехнологій самопроекування особистості.
9. Тактики психотехнології у процесі досягнення рівнів на заданому стандарті.
10. Демонстрація психотехнологій.
11. Пасивні та активні форми навчання при реалізації психотехнологій.
12. Наставництво як варіант індивідуальної роботи тренера з учнем.
13. Дискусія у процесі реалізації психотехнологій.
14. Стратегії: психолог-центрована; клієнт-центрована; комбінована.
15. Способи перевірки досягнення мети психотехнології.
16. Можливості середовища у процесі реалізації психотехнологій.
17. Мотивація створення нових психотехнологій.
18. Прийоми здійснення психотехнологій.
19. Психотехнології для психосоматичної саморегуляції.
20. Психотехнології активізації особистісних ресурсів.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

X семестр – залік.

6. Засоби діагностики успішності навчання**Шкала оцінювання:**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	Добре	
70 – 79	C		
65 – 69	D	задовільно	
60 – 64	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінювання знань студентів здійснюється за допомогою:

- розробки та проведення психологічних технологій на заняттях;
- творчих робіт;
- розробки схеми та плану роботи тренера;
- участі в роботі на практичних заняттях (аналіз проведення занять одногрупниками);
- самостійних робіт творчого характеру.

7. Рекомендована література:

1. Александров А.А. Современная психотерапия. Курс лекций / А.А.Александров. – СПб.: «Академический проект», 1997. – 335 с.
2. Берн Э. Игры, в которые играют люди: Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры: Психология человеческой судьбы / Э.Берн: Пер. с англ. – М.: Центр общечеловеческих ценностей, 1996. – 336 с.
3. Берн Э. Трансакционный анализ и психотерапия / Э Берн. Пер. с англ. – СПб.: «Братство», 1992. – 224 с.
4. Большаков В.Ю. Психотренинг: Социодинамика. Упражнения. Игры / В.Ю.Большаков. – СПб.: “Социально- психологический центр”, 1996. – 380 с.
5. Бурно М.Е. Терапия творческим самовыражением / М.Е.Бурнов. – М. Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 1999. –364с.
6. Вачков И.В. Основы технологии группового тренинга. Психотехники: Учебное пособие / И.В.Вачков. – М.: Издательство «Ось-89», 1999. – 175 с.
7. Высокинська-Гонсер Т. Поведение группового психотерапевта / Т.Высокинська-Гюнсер // Групповая психотерапия. / Под ред. Б.Д. Карвасарского. – М.: Медицина, 1990. – С. 160-171.
8. Гештальт-92. / Под ред. Д.Н.Хломова, Н.Ф.Долгополова, Н.Б.Кедровой. – М., 1992. – 92 с.
9. Гриндер Д., Бендлер Р. Из лягушек в принцы / Д.Гриндер, Р.Бендлер. – Воронеж: НПО “МОДЭК”, 1993. –208 с.
10. Джеймс М., Джонгвард Д. Рожденные выигрывать. Трансакционный анализ с гештальтупражнениями / М.Джеймс, Д.Джонгвард. – М.: Издательская группа «Прогресс», 1995. – 336 с.
11. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение. – Л.: Издательство ЛГУ, 1985. –166 с.
12. Єфремцева С.А. Тренінг спілкування для старшокласників / За ред. Ю.З.Гільбуха. – К.: Інститут психології АПН України, 1994. – 80 с.
13. Захаров В.П., Хрящева Н.Ю. Социально-психологический тренинг. Учебное пособие / В.П.Захаров, Н.Ю.Хрящева. – Л.: Издательство ЛГУ, 1989. – 360 с.
14. Истратова О.Н. Справочник по групповой психокоррекции / О.Н.Истратова, Т.В.Эксакусто. – 2-е изд. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. – 443 с.
15. Исурина Г.Л. Групповые методы психотерапии и психокоррекции / Г.Л.Исурина // Методы психологической диагностики и коррекции в клинике. – Л.: Медицина, 1983. – С. 231-254.
16. Карвасарский Б.Д. Психотерапевтическая энциклопедия / Б.Д.Карвасарский. – СПб.: Питер Ком, 1998. – 752 с.
17. Келлерман П.Ф. Психодрама крупным планом / П.Ф.Келлерман. – М.: Независимая фирма «Класс», 1998. – 240 с.
18. Козлов Н.И. Лучшие психологические игры и упражнения / Н.И.Козлов. – Екатеринбург: Издательство АРД ЛТД, 1997. – 144 с.
19. Крейз Р. Релаксация. – Пер. с англ. Н.Мовчан. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2002. – С. 70-100.
20. Кривцова С.В., Мухаматулина Е.А. Тренинг: навыки конструктивного взаимодействия с подростками / С.В.Кривцова, Е.А.Мухаматулина. – М.: «Генезис», 1997. – 191 с.
21. Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. Психология малой группы: Теория и прикладные аспекты / Р.Л.Кричевский, Е.М.Дубовская. – М.: Издательство МГУ, 1991. – 207 с.
22. Лейтц Г. Психодрама, теория и практика. Классическая психодрама Я.Л. Морено / Г.Лейтц. – М.: «Прогресс», 1994. – 352 с.
23. Миллер А.М. Некоторые принципы психотерапевтического использования средств искусства в комплексе санаторно-курортного лечения / А.М.Миллер. – В кн.: Психотерапия и деонтология в комплексе лечения и реабилитации больных на курорте. – Харьков, 1979. - с. 27-29.

24. Мілютіна К. Самодопомога: Практикум для психолога / К.Мілютіна. – К.: Шк.. світ, 2007. – 128 с.
25. Нельсон-Джоунс В. Теория и практика консультирования / В.Нельсон-Джоунс. – СПб.: Издательство “Питер”, 2000. – 464 с.
26. Петровская Л.А. Компетентность в общении. Социально-психологический тренинг / Л.А.Петровская. – М.: Изд. МГУ, 1989. – 216 с.
27. Петрусинский В.В. Искусство общения в играх / В.В.Петрусинский, Е.Г.Розанова. – М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2007. – 157 с.
28. Практикум по арт-терапии. / Под ред. А.И.Копытина. – СПб.: Питер, 2000. – 443 с.
29. Прихожан А.М. Психология неудачника: Тренинг уверенности в себе / А.М.Прихожан. – М.: ТЦ «Сфера», 2000. – 192 с.
30. Психогимнастика в тренинге. Под редакцией Н.Ю.Хрящевой. – СПб.: «Ювента», 1999. – 256 с.
31. Пузиков В.Г. Технология ведения тренинга/ В.Г.Пузиков. – СПб.: Издательство «Речь», 2007. – 224 с.
32. Рудестам К. Групповая психотерапия / К.Рудестам. – СПб.: Питер Ком, 1998. – 384 с.
33. Скотт Д.Г. Сила ума / Д.Г.Скотт. Пер. с англ. – К.: «Пико», 1991. – 194 с.
34. Словарь практичного психолога. / Сост. С.Ю Головин. – Минск: Харвест, 1997. – 800 с.
35. Смит М. Тренинг уверенности в себе / М.Смит. – СПб.: ИК “Комплект”, 2001. – 244 с.
36. Строяновская Е.В. Тренинг эффективного решения психологических проблем (руководство для психологов, работающих с инвалидами) / Е.В.Строяновская. – К.: «Вива-принт». - 2003. – 94 с.
37. Тутушкина М.К. Психологическая помощь и консультирование в практической психологии / М.К.Тутушкина. – СПб.: “Дидактика Плюс”, 1998. – 347 с.
38. Хрестоматия по телесно-ориентированной психотерапии и психотехнике. / Сост. В.Ю.Баскаков. – М.: «Психотехника», 1992. – 108 с.
39. Цветков Э.А. Мастер самопознания, или Погружение в Я / Э.А.Цветков. – СПб.: Лань, 1995. – 192 с.
40. Цзен Н.В., Пахомов Ю.В. Психотренинг: игры и упражнения / Н.В.Цзен. – М.: Физкультура и спорт, 1988. – 272 с.
41. Чепелева Н.В., Смутьсон М.Л., Шиловська О. М., Гуцол С. Ю. Наративні психотехнології / Н.В. Чепелева (заг.ред.). — К. : Главник, 2007. — 144с. — (Серія "Психологічний інструментарій").
42. Шоттенлоэр Г. Рисунок и образ в гештальттерапии / Г.Шоттенлоэр. Пер. с нем. СПб.: «Издательство Пирожкова», 2001. – 224 с.
43. Щукина М. А. Направления исследований саморазвития в современной зарубежной психологии / М. А. Щукина // Вопросы психологии. – 2014. – № 4. – С. 94-106.
44. Ялом И. Теория и практика групповой терапии / И.Ялом. – СПб.: Питер Ком. – 214 с.